

Budget 2024 och plan 2025-2026

Vatten och avlopp

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
2	Ansvar och uppgifter	3
3	Nämndmål	3
4	Förändring av nämndmål.....	3
5	Ekonomi	4
5.1	Driftsredovisning	4
6	Investeringar	5
6.1	Tidsbestämda projekt.....	5
6.2	Årliga anslag	6
6.3	Totalsumma investeringar år 2024-2026	7
7	Risker	7
8	Omvärldsanalys.....	8

1 Inledning

VA-verksamheten står inför en rad utmaningar. Investeringsbehovet är stort, kostnadsutvecklingen är bekymmersam och säkerhetsarbetet blir alltmer aktuellt. För att möta de utmaningarna krävs både personella resurser, samarbete mellan olika aktörer och modiga politiska beslut. Det kommer att behövas förstärkningar framöver och samarbetet kommer att behöva intensifieras. den omgivning som VA-verksamheten verkar i ger bra förutsättningar för att möta dessa utmaningar.

2 Ansvar och uppgifter

VA-verksamheten ansvarar för att inom verksamhetsområdet förse alla abonnenter med dricksvatten och omhänderta spillvatten på ett miljöriktigt sätt. Danderyds kommun är medlem i två kommunalförbund, Norrvatten som producerar och levererar dricksvatten till kommungräns samt Käppalaförbundet som tar omhand och renar spillvattnet.

Medarbetarna inom va-verksamheten arbetar med planering och uppföljning inom alla delar av VA-området. Juridik och kartverk är också viktiga delar liksom abonnentfrågor och taxefrågor. VA är en viktig del i exploatering och annan samhällsutveckling. Resurser läggs på medverkan i dylika frågor inom kommunen. All drift, fakturahantering och kundtjänst är utlagd på entreprenad.

3 Nämndmål

4 Förändring av nämndmål

Samtliga tidigare mål ersätts med följande enligt beslut i tekniska nämnden, 67 § den 14 juni 2023.

Hög kvalitet

1. Tekniska nämnden ska ha en god kommunikation med medborgare, kunder och abonnenter.
2. Tekniska nämnden ska ha en god kundnöjdhet.

Hög attraktivitet

1. Tekniska nämnden ska ha nöjda medborgare, kunder och abonnenter.
2. Tekniska nämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.
3. Tekniska nämnden ska vara en professionell beställare

Hög effektivitet

1. Tekniska nämnden ska ha en effektiv verksamhet
2. Tekniska nämnden ska ha en långsiktig tillgångsförvaltning

Hållbar utveckling

1. Tekniska nämnden ska ge goda förutsättningar för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.
2. Tekniska nämnden ska ha stärkt förmågan utifrån krisberedskap, säkerhet och klimatförändringar

5 Ekonomi

VA-verksamhetens budget för 2024 uppgår till 95,1 miljoner kronor (netto). VA-verksamhetens nettokostnader ökar med 13,1 miljoner kronor jämfört med budget 2023.

Nettokostnadsökningen 2024 beror främst på ökade kostnader för ett par poster. Det är främst kostnader för spillvattenhantering, som går upp med 4 miljoner kronor motsvarande 16%.

VA	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Nettokostnader (mnkr)	-8,4	-6	-8	-5,4	0,7	0
Förändring (mnkr)		2,4	-2	13,4	-4,7	-0,7
Förändring (%)		-29%	33%	-33%	-113%	-100%

5.1 Driftsredovisning

VA	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	78,5	82	82	95,1	108,4	112,8
Kostnader	-86,9	-88	-90	-100,5	-107,7	-112,8
Nettokostnader	-8,4	-6	-8	-5,4	0,7	0

VA-verksamhetens största kostnadsposter är spillvattenhantering som ökar från 24,7 miljoner kronor till 28,7 miljoner kronor alltså 16%, renvatteninköp som ökar från 15,6 miljoner kronor till 16,4 miljoner kronor alltså 5% samt kapitalkostnader som ökar marginellt från 12,8 miljoner kronor till 13 miljoner kronor. VA-verksamheten ser en utveckling där försäkringskostnader ökar och budgeterar 3 miljoner kronor för detta ändamål 2024. Det är en fördubbling jämfört med 2023. Försäkringsärenden tenderar att bli allt kostsammare per händelse och med de klimatförändringar som nu väntas är risken stor att det även blir fler händelser. VA-verksamheten har också valt att budgetera en högre konsultkostnad, 3 miljoner kronor mot 2023

års nivå på 1,8 miljoner kronor. Utvecklingsprojekt såsom ovidkommande vatten och omätt vatten tarvar resurser.

För att möta de allt högre nödvändiga kostnaderna och samtidigt skapa förutsättningar för att återföra VA-fonden till VA-abonenterna föreslås en taxehöjning i flera steg. 16 % 2024 och därefter 14 % 2025 och 4 % 2026. Det ger vid periodens slut en minimal VA fond samtidigt som budgeten är i balans.

6 Investeringar

6.1 Tidsbestämda projekt

Beslutade projekt (mnkr)	Genomförande-beslut	Utfall t.o.m. 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Beslutad total- budget	Prognos totalt utfall	Prognos slutår
Reinvesteringar pumpstationer, etapp 1	Ja	42,9	20,0	11,0			73,0	73,0	2024
Summa beslutade projekt		42,9	20,0	11,0			73,0	73,0	

Reinvestering pumpstationer etapp 1 -

Pumpstationerna i Danderyds kommun är föremål för en genomgripande renovering. Projektet syftar till att slutföra renoveringen av samtliga stationer. Etapp 1 med en totalbudget på 73 miljoner kronor beräknas bli färdigställd år 2024. År 2024 planeras projektbudget bli 11 miljoner kronor.

Föreslagna projekt (mnkr)	Budg 2024	Plan 2025	Plan 2026	Beräknad totalbudget	Beräkna slutår
Exempel: Beläggning	2,0	2,0	2,0	10,0	2028

Föreslagna projekt (mnkr)	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Beräknad totalbudget	Beräknat slutår
VA Mörby Centrum	20,0	40,0		60,0	2025
Flytt av tryckstegringsstation Mörby C	6,0			6,0	2024
Flytt av tryckstegringsstationer etapp 2		6,0	6,0	12,0	2026
VA-investeringar, etapp 1	49,0			49,0	2025
VA-investeringar, etapp 2		49,0		49,0	2026
VA-investeringar etapp 3			49,0	49,0	2027
Reinvestering pumpstationer etapp 3 och 4	26,0	30,0		56,0	2026
Dagvatten Samsö-backventil			30,0	30,0	2028
Tryckspill Strandvägen genomförande fas	35,0			35,0	2025

Summa föreslagna projekt	136,0	125,0	85,0	346,0	
---------------------------------	--------------	--------------	-------------	--------------	--

Det är stora investeringsprojekt som VA-verksamheten kommer att hantera de kommande åren. 60 mnkr i Mörby centrumprojektet under 2024 och 2025 är nödvändiga för att gå jämna steg med den exploatering som sker i området. Etapp 3 och fyra av pumpstationsrenoveringen kommer också att genomföras under samma tid. Det är uppskattningsvis 56 mnkr.. Till detta kommer de sedvanliga reinvesteringsprojekten och tryckspill Strandvägen. Ett kommande beslut i tekniska nämnden om vilken långsiktig förnyelsetakt som VA-verksamheten ska ligga på kan komma att förändra reinvesteringsbudgeten. Sammanfattningsvis är det en investeringstung period som VA-verksamheten går in i.

VA Mörby Centrum

Va Mörby Centrum syftar till att förnya ledningar på främst Mörbyleden. VA investeringen avser nödvändiga VA-investeringar i samband med utvecklingen runt Mörby centrum med ett estimerat totalbelopp om 60 miljoner kronor varav av 20 miljoner kronor planeras bli 2024.

Flytt av tryckstegringsstationer etapp 1 och 2

VA-verksamheten har idag de flesta tryckstegringsstationer inhysta i privata fastigheter. Det är otillfredställande ur både ett säkerhets- och driftmässigt perspektiv. De behöver alltså flyttas ut till fristående byggnader. Projektet syftar till att nå det målet, en station per år.

Flytt av tryckstegringsstation Mörby C planeras bli 6 miljoner kronor år 2024.

Flytt av tryckstegringsstationer etapp 2 estimeras bli 12 miljoner kronor med startår 2025 och slutår 2026.

VA investeringar etapper

För att hålla de kommunala VA-ledningar i önskat skick behöver ledningsnätet förnyas. Denna investering syftar till det enligt förvaltningsplanering.

VA investering etapp 1 med start år 2024 planeras budget bli 49 miljoner kronor.

VA investering etapp 2 med start år 2025 estimeras bli 49 miljoner kronor.

VA investering etapp 3 med start år 2026 estimeras bli 49 miljoner kronor.

Reinvestering pumpstationer etapp 3 - 4

Pumpstationerna i Danderyds kommun är föremål för en genomgripande renovering. Projektet syftar till att slutföra renoveringen av samtliga stationer.

Totalbudget för etapp 3 och 4 planeras bli 56 miljoner kronor med start 2024. Projektbudget år 2024 planeras bli 26 miljoner kronor.

Dagvatten Samsö backventil

Syftet med denna investering är att förhindra havsvattnet från Östersjön att tränga in i dagvattenssystemet. Genomförs inte investeringen kommer området att riskera översvämningar

och framtida exploatering kan försvåras. Totalbudget för projektet estimeras bli 30 miljoner kronor med start 2026 och med slutår 2028.

Tryckspill Strandvägen Genomförande del

Till största delen sjöförlagd spillvattenledning som är tänkt att ersätta den gamla ledningen i Strandvägen. Projektbudget planeras bli 35 miljoner kronor med start 2024 och slutår 2025.

6.2 Årliga anslag

VA har inga årliga anslag.

6.3 Totalsumma investeringar år 2024-2026

	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Totalsumma investeringar	147,0	125,0	85,0

7 Risker

Den kostnadsökning som alla sett påverkar också VA-verksamheten. Risken är att denna kostnadsökning ska fortsätta och fördyra såväl investeringar som drift. Det har också tidigare varit svårt att få fram vissa komponenter och material på grund av efterdyningar till pandemin och det rådande världsläget. Det vore olyckligt om den situationen fortsatte.

Klimatförändringar gör att det är många fler nollgenomföringar under vintern jämfört med tidigare. VA-verksamhetens ledningar är känsliga för markrörelser som uppstår när marken ömsom fryser och ömsom tinar. Även regn under vinterhalvåret kan ställa till problem då de vanliga infiltrationsytorna är frysta. den uppenbara risker är att detta kommer att bli allt värre och något som VA-verksamheten får förhålla sig till.

Danderyd är beläget i en mycket expansiv omgivning. De kommuner som försörjs av kommunalförbunden Norrvatten och Käppala ökar snabbt sin befolkning. Risken är att inte utbyggnadstakten håller jämna steg. Effekter av detta syns redan nu med vädjande om minskad vattenförbrukning under varma försommardagar. Detta förekom aldrig tidigare år.

VA-verksamheten påverkas av en alltmer osäker omvärld. Att skydda information och anläggningar riskerar att bli allt mer dyrbart framöver och det är ovisst hur detta skall finansieras.

8 Omvärldsanalys

Parameter	Danderyd 2021	Danderyd 2022	Täby 2021	Täby 2022	Lidingö 2021	Lidingö 2022
Invånar antal	32712	32454	73955	75195	48005	48432
Anslutna till allmänt VA-nät	32712	32545	71416	75195	47664	47700
Vattenledningslängd KM	205	205	287	287	212	212
Ledning per anslutna m/ansluten	6,26	6.29	4.02	3,81	4.45	4,44
Antal serviser	7724	6671	11443	11517	6745	6801
Antal anslutna per servis	4,2	4,9	6.2	6,5	7.1	7,0
Antal vattenläckor	13	17	22	14	4	9
Antal vattenläckor per km ledning	0,06	0,08	0.08	0,05	0.02	0,04
Antal vattenmätare	7264	7259	15545	15609	7599	7603
Antal brandposter	602	550	623	627	1067	1062

Det kan konstateras att Danderyd skiljer sig markant från både Täby och Lidingö. En parameter som är viktig i sammanhanget är hur många meter ledning varje ansluten abonnent har. Den är markant mycket längre i Danderyd jämfört med både Täby och Lidingö. Det betyder att varje abonnent i Danderyd behöver bekosta över 50% mer ledning jämfört med de andra kommunerna. Det säger sig självt att det ger högre kostnader per abonnent. Nu har Danderyds kommun valt att arbeta för att bevara trädgårdsstaden och områden med förhållandevis stora tomter. Det är viktigt att komma ihåg att det valet påverkar med en högre VA-kostnad.